

Regeringens proposition
1980/81: 163

om fortsatt valutareglering;

beslutad den 12 mars 1981.

Regeringen förelägger riksdagen vad som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll för den åtgärd och det ändamål som framgår av föredragandens hemställan.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

GÖSTA BOHMAN

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att valutaregleringen förlängs att gälla ytterligare ett år, dvs. för tiden den 1 juli 1981—den 30 juni 1982. För riksdagens yttrande läggs samtidigt fram förslag till förordning om fortsatt giltighet av valutaförordningen under samma tid.

1 Förslag till

Lag om tillämpning av valutalagen (1939: 350)

Härigenom föreskrivs att 2 § första stycket 1, 2 och 4–9 samt 5 § 1 och 3 valutalagen (1939: 350) skall äga tillämpning under tiden den 1 juli 1981–den 30 juni 1982.

2 Förslag till

Förordning om fortsatt giltighet av valutaförordningen (1959: 264)

Härigenom föreskrivs att valutaförordningen (1959: 264), som enligt förordning (1980: 363) gäller till utgången av juni 1981, skall äga fortsatt giltighet till utgången av juni 1982.

EKONOMIDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1981-03-12

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Bohman, Wikström, Friggebo, Mogård, Dahlgren, Åsling, Söder, Krönmark, Burenstam Linder, Johansson, Wirtén, Holm, Andersson, Boo, Winberg, Adelsohn, Danell, Petri, Eliasson

Föredragande: statsrådet Bohman

Proposition om fortsatt valutareglering

Enligt valutalagen (1939: 350, ändrad senast 1980: 164) gäller i fredstid att fullmäktige i riksbanken skall göra framställning till regeringen om valutareglering, om det prövas nödvändigt för att nå de centrala mål som har fastställts för den ekonomiska politiken. Fullmäktige skall därvid begära att regeringen föreslår riksdagen en lag om tillämpning av valutalagen för högst ett år. Regeringen skall samtidigt som ett sådant lagförslag läggas fram förelägga riksdagen de valutareglernade föreskrifter som regeringen avser att utfärda. Sådana föreskrifter finns i valutaförordningen (1959: 264, ändrad senast 1980: 363). En redogörelse för innehållet i valutalagen och valutaförordningen finns i prop. 1975: 82 (s. 14–21) och prop. 1977/78: 169 (s. 6 och 7).

I valutakommitténs (1977: 03) i december 1980 avgivna delbetänkande (SOU 1980: 51) Valutareglering och ekonomisk politik finns vidare en ingående redogörelse för valutaregleringens principer och funktions sätt (s. 28–136). Betänkandet är f. n. under remissbehandling.

Genom lagen (1980: 362) om tillämpning av valutalagen (1939: 350) och förordningen (1980: 363) om fortsatt giltighet av valutaförordningen (1959: 264) har valutareglering föreskrivits för tiden den 1 juli 1980–den 30 juni 1981 (prop. 1979/80: 160, FiU 34, rskr 330).

I skrivelse den 22 januari 1981 har fullmäktige i riksbanken anfört att anledning alltså föreligger att ta i anspråk gällande fullmakter i valutalagen och samtidigt ge valutaförordningen fortsatt giltighet. Fullmäktige hemställer därför att regeringen begär riksdagens bemyndigande att 2 § första stycket 1, 2 och 4–9 samt 5 § 1 och 3 valutalagen skall äga tillämpning under tiden den 1 juli 1981–den 30 juni 1982 och att regeringen lägger

fram förslag om att valutaförordningen skall äga fortsatt giltighet till utgången av juni 1982.

Efter remiss har yttranden avgivits av bankinspektionen, fullmäktige i riksgäldskontoret, Svenska bankföreningen, Svenska sparbanksföreningen och Sveriges föreningsbankers förbund. Bankföreningen har därvid upplyst att Post- och Kreditbanken, PK-banken förklarat sig dela bankföreningens synpunkter. Remissinstanserna har uttalat att de inte har något att erinra mot att valutaregleringen förlängs ytterligare ett år. Bankföreningen har anfört att föreningen i avvaktan på valutakommitténs resultat inte vill invända mot en förlängning men tillagt att föreningen anser det vara synnerligen angeläget att utredningsarbetet bedrivs skyndsamt. Sveriges föreningsbankers förbund grundar också sin inställning på att utredning pågår.

För egen del vill jag anföra följande.

Genom valutaregleringen är det möjligt att i penningpolitiskt syfte påverka valutaströmmarna till och från landet. Regleringen omfattar huvudsakligen sådana transaktioner som saknar direkt samband med utrikeshandeln. Vittgående undantag har nämligen gjorts för löpande betalningar varmed främst avses likvider på normala betalningsvillkor vid export och import av varor och tjänster. Inom ramen för valutalagen och valutaförordningen ankommer det på riksbanken att utforma de närmare bestämmelserna om tillståndsgivningen för kapitaltransaktionerna.

De balansbrister som f. n. råder i den svenska ekonomin har till en del orsakats av den svaga ekonomiska aktiviteten utomlands, vilken följt på de dramatiska höjningarna av olje- och råvarupriserna. Före oljeprishöjningarna åren 1979 och 1980 och den därpå följande inflationsvågen var utvecklingen av den svenska ekonomin i många avseenden positiv. Delvis måste dock orsakerna till den svaga svenska utvecklingen sökas inom landets gränser. Den inhemska konsumtionen har under det senaste årtiondet vuxit snabbare än produktionen, den offentliga sektorns anspråk på resurserna har ökat, skattetrycket har stigit, investeringsnivån är alltför låg och arbetskraftens rörlighet har minskat. Underskottet i bytesbalansen beräknas under 1980 ha ökat med ca 9 miljarder till ca 20 miljarder.

Balansbristerna i den svenska ekonomin är djupa. Det kommer att krävas lång tid och stora ansträngningar för att häva dem. De ekonomisk-politiska åtgärder, som satts in inom vårt land för att dämpa den inhemska efterfrågan beräknas leda till ett reducerat underskott i handelsbalansen år 1981 under förutsättning att oljepriset inte ytterligare förändras. Däremot förutses en betydande försämring av transfereringsbalansen, där bl. a. räntorna på utlandsskulden registreras. Bytesbalansunderskottet måste fortfarande finansieras genom i huvudsak statlig upplåning utomlands.

Med hänsyn till vad jag nu har anfört, framför allt rörande den externa obalans Sveriges ekonomi väntas befinna sig i under en period framöver, finner jag det nödvändigt att valutaregleringen förlängs så att den även i

fortsättningen och i avvaktan på de åtgärder som kan komma att vidtagas i anledning av valutakommitténs utredningsarbete kan utnyttjas för att komplettera valuta- och kreditpolitiken i övrigt. Jag förordar därför att regeringen begär riksdagens godkännande att förlänga valutaregleringen ytterligare ett år, dvs. för tiden den 1 juli 1981 – den 30 juni 1982.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen *dels* föreslår riksdagen att antaga ett inom ekonomidepartementet upprättat förslag till

1. lag om tillämpning av valutalagen (1939: 350),

dels lämnar riksdagen tillfälle att yttra sig över ett inom ekonomidepartementet upprättat förslag till

2. förordning om fortsatt giltighet av valutaförordningen (1959: 264).

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition förelägga riksdagen vad föredraganden har anfört för den åtgärd och det ändamål som föredraganden har hemställt om.

